

TALOUSARVIOALOITE 36/2005 vp

Määrärahan osoittaminen kalan suljetun kassikasvatuksen investointitukeen

Eduskunnalle

Momentin 35.10.63 määrärahaa käytetään erityisesti vesiensuojelua edistäviin investointeihin yhdyskunnissa ja haja-asutusalueilla.

Arviot Itämeren tilasta ja sen tulevaisuudesta vaihtelevat. Pessimistisimmät tutkijat ovat sitä mieltä, että Itämeren ekosysteemi on tuhoutunut, eikä sen suhteen ole enää tehtävissä mitään. Toisten arvioiden mukaan Itämeri voidaan pelastaa tehokkaiden vesien suojelutoimien avulla. Itämeren tilaa parantavat mm. Pietarin jätevesien puhdistaminen, hajakuormituksen vähentäminen sekä kalankasvatuksen ja maatalouden ravinnekuormituksen pienentäminen. Suomi on ollut mukana rahoittamassa Pietarin jätevedenpuhdistamoa, ja maataloudenkin päästöjä on saatu vähennettyä mm. luomuviljelyn ja peltojen suoja-kaistaleiden avulla.

Kalassa on monia hyviä ominaisuuksia, joiden vuoksi se kuuluu monipuoliseen ruokavalioon. Kalan säännöllinen käyttö voi mm. vähentää sydän- ja verisuonitautiriskiä ja parantaa diabeetikoiden sokerinsietokykyä. Kalan hyvät monitydyttymättömät rasvahapot ovat erityisen tärkeitä mm. keskushermoston, aivojen ja näkökyvyn kehitykselle. Kala on myös merkittävä D-vitamiinin lähde. Kalaa pitäisikin syödä ainakin kaksi kertaa viikossa eri kalalajeja vaihdellen.

Nykymuotoisen kalankasvatuksen suurin ongelma on kuitenkin Saaristomeren sekä Ahvenanmeren rehevöityminen. Rehevöityminen oli suurinta 1950-luvulta noin vuoteen 1990 asti. Vaikka kuormitus on vähentynyt jopa 30–40 prosenttia viimeisten 15 vuoden aikana, ei Saa-

ristomeressä ole voitu havaita merkittävää parannusta, vaan päinvastoin edelleen on merkkejä jatkuvasta lisääntyneestä rehevöitymisestä mm. Ahvenanmaan itäisessä saaristossa.

Vaikka rehujen laatu on parantunut, niin arviolta 10–20 prosenttia ravinnekuormituksesta Turunmaan saaristossa on peräisin kalanviljelylaitoksista, Kustavissa joillakin alueilla jopa 70 prosenttia.

Ahvenanmaalla on havaittu, että 60 henkeä työllistävä kalanviljelylaitos päästää veteen satoja kertoja enemmän fosforia kuin 400 henkeä työllistävä Birka Princess -alus. Vanhamuotoisen kalankasvatuksen ympäristöongelmaa ei pidä vähätellä. Yksittäinen kalanviljelylaitos voi tuntua harmittomalta, mutta kokonaisuutena kalankasvatuksen päästöt vastaavat noin miljoonakaupungin puhdistetun jäteveden päästöjä.

Vastuullisten kuluttajien, valtion sekä kuntien tulee välttää kirjolohta ja suosia villiä kalaa sekä suljetuissa kasseissa kasvatettua kalaa. Suljetuissa kasseissa kasvatetut kalat ovat mitä luultavimmin myös ravintona terveellisempiä kuin avokasseissa viljelty kala. Tämä johtuu siitä, että suljetuihin kasseihin pumpataan happea ja kalat uivat vastavirtaan ja pysyvät näin terveempinä eivätkä tarvitse suuria määriä antibiootteja rehun mukana.

Suljetuissa kasseissa kasvatetun kalan terveellisyyttä olisi hyvä selvittää vielä tarkemmin, kuten myös terveellisten rasvojen esiintymistä eri kaloissa. Jotkut tutkijat ovat esittäneet, että ny-

kyruokinnalla kassikalat eivät sisällä samalla tavalla terveydelle tärkeitä rasvoja kuin villikalat.

Hallituksen tulee laatia 5—10 vuoden siirtymäohjelma, jonka aikana siirtymätukien avulla kalanviljelijöitä kannustetaan ja heitä tuetaan siirtymään suljettuihin kasseihin, joista ylimääräinen ravinne voidaan ottaa ylös ja kompostoida. Avokasseille ei tulisi myöntää enää uusia lupia. Kalankasvattajien tulisi jatkossa ottaa huomioon uusimmat ja parhaimmat saatavissa olevat ympäristöystävälliset kasvatusmenetelmät, jotka koskevat sekä viljelytekniikkaa että kalalajeja.

Ympäristönsuojelun edistämiseen suunnattua määrärahaa on lisättävä, jotta kalanviljelijöitä voidaan tukea kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti ja heille voidaan maksaa investointitukea suljettuun kassikasvatukseen siirtymiseen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2006 talousarvioon momentille 35.10.63 lisäyksenä 1 000 000 euroa kalan suljetun kassikasvatuksen investointitukeen.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2005

Janina Andersson /vihr
Tuija Brax /vihr
Erkki Pulliainen /vihr
Rosa Meriläinen /vihr
Oras Tynkkynen /vihr
Jyrki Kasvi /vihr
Kirsi Ojansuu /vihr

Osmo Soininvaara /vihr
Irina Krohn /vihr
Anni Sinnemäki /vihr
Ulla Anttila /vihr
Heidi Hautala /vihr
Tarja Cronberg /vihr